6
Luchtvaart

Luchtvaart

Aan de orde is het **tweeminutendebat Luchtvaart (CD d.d. 10/09)**.

De **voorzitter**:
We gaan het nu hebben over de luchtvaart. Dat zorgt voor een uitdaging, want als dit tweeminutendebat afgelopen is, gaan we even schorsen voor de lunch en dan moet het plenaire debat over het eindverslag van de informateur nog beginnen. Ik zou de leden van de Kamer dus willen verzoeken om het net zo kort te houden als ze de hele ochtend al doen. Ik kijk naar mevrouw Kröger van GroenLinks-PvdA. Zij is de eerste spreker.

Mevrouw **Kröger** (GroenLinks-PvdA):
Voorzitter. Uit de beantwoording van de minister bij het vragenuurtje gister bleek dat hij voornemens is om voor de kerst nog een besluit te nemen over Lelystad Airport. Wij vinden dit echt niet gepast voor een dubbeldemissionaire minister. Er ligt een brede wens van de Kamer, uitgedrukt in twee moties, om Lelystad Airport niet te openen voor de commerciële luchtvaart. Wij willen de minister ten derden male oproepen om geen besluit te nemen. Dat doe ik met deze motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het kabinet overweegt Lelystad Airport aan te wijzen als nieuwe locatie voor de stationering van jachtvliegtuigen in combinatie met een opening van Lelystad Airport voor commerciële luchtvaart;

constaterende dat de Kamer zich in de motie-Teunissen c.s. op stuk nr. 1348 (32813) en de motie-Ceder c.s. op stuk nr. 25 (36592) heeft uitgesproken tegen de opening van Lelystad Airport voor de commerciële luchtvaart;

van mening dat het niet passend is dat dit dubbeldemissionaire kabinet dergelijke grote besluiten met grote gevolgen neemt;

verzoekt de regering geen besluiten te nemen over de opening van Lelystad Airport voor de commerciële luchtvaart,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Kröger, Van Asten, Kostić, Grinwis, Beckerman, Van Brenk, Zwinkels en Dassen.

Zij krijgt nr. 1252 (31936).

Mevrouw **Kröger** (GroenLinks-PvdA):
Deze motie is dus mede-ingediend door een zeer ruime groep partijen.

Voorzitter. Ik ga ervan uit dat de minister in reactie op deze motie zal aangeven dat hij inderdaad geen besluit gaat nemen voor de kerst, aangezien er dan drie moties liggen, gesteund door een ruime meerderheid, die hem daartoe oproepen.

Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Dan de heer De Groot namens de VVD.

De heer **Peter de Groot** (VVD):
Voorzitter, ik heb één motie meegenomen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat Lelystad Airport is aangewezen als civiele luchthaven;

constaterende dat de provincie Flevoland en de gemeente Lelystad de enige regio vormen waar aantoonbaar draagvlak bestaat voor de stationering van F-35-jachtvliegtuigen;

constaterende dat het regionale draagvlak voor de F-35 mede afhankelijk is van de komst van groothandelsverkeer op Lelystad Airport;

constaterende dat zonder een gekoppeld besluit met groothandelsverkeer het tempo voor het stationeren van F-35-jachtvliegtuigen in het geding is;

overwegende dat de regio, na herhaalde toezeggingen van het Rijk, inmiddels ruim tien jaar wacht op de openstelling van Lelystad Airport voor groothandelsverkeer;

verzoekt de regering om in het belang van de nationale veiligheid, de regionale ontwikkeling, betrouwbaar bestuur en een zorgvuldig gebruik van publieke middelen het besluit over de openstelling van Lelystad Airport voor zowel groothandelsverkeer als de stationering van F-35-jachtvliegtuigen gelijktijdig te nemen;

verzoekt de regering, wanneer gelijktijdige besluitvorming niet mogelijk blijkt, de consequenties voor zowel de stationering van F-35-jachtvliegtuigen als de financiële consequenties inzichtelijk te maken, en deze inclusief dekking voor de begroting van IenW naar de Kamer te sturen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Peter de Groot en Ellian.

Zij krijgt nr. 1253 (31936).

Dank u wel, meneer De Groot. Dan gaan we verder met het lid Kostić namens de Partij voor de Dieren.

Kamerlid **Kostić** (PvdD):
Voorzitter. We dienen vandaag samen met collega's de belangrijke motie in om dit dubbeldemissionaire kabinet te laten stoppen met pogingen om de opening van Lelystad Airport voor burgerluchtvaart door de neus van de Kamer te drukken. Het is echt schandalig dat deze motie überhaupt nodig is, aangezien er al drie moties liggen die zeggen: niet doen; Lelystad Airport moet niet open. Snapt de minister dat deze politiek van het kabinet het vertrouwen van burgers in de politiek zwaar aantast? Dat geldt trouwens ook voor het vertrouwen van de Kamer in het kabinet.

Ik wil de minister nog even herinneren aan het feit dat de rechtbank vorig jaar heeft geoordeeld dat de Staat de belangen van de luchtvaart te veel leidend heeft laten zijn in de afgelopen decennia, en de belangen van omwonenden, in strijd met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, stelselmatig heeft verwaarloosd. Hoe kan het, vraag ik de minister, dat het ministerie aantoonbaar zulke nauwe banden heeft met de luchtvaartlobby, en die steeds ten koste laat gaan van woningen, natuur, klimaat, boeren en de gezondheid van mensen. Waarom wordt steeds alles uit de kast gehaald om de luchtvaart alle ruimte te geven, en luchthavens zelfs zonder vergunning te laten functioneren, vraag ik de minister. Kom nou niet met verhalen dat er heus wel iets wordt gedaan aan het lawaai. Nee, dit is echt een van de grootste sjoemeldossiers die ik ooit heb gezien. De gang van zaken rondom Lelystad Airport laat zien dat de minister niets van het verleden heeft geleerd. Dat is al helemaal schaamteloos als je beseft dat er na al die jaren lopen aan de leiband van de luchtvaart-CEO's en het negeren van burgers nog steeds geen recht wordt gedaan aan omwonenden. Het recht op gezondheid wordt nog steeds niet goed gewaarborgd. In plaats van plotselinge haast bij het besluit over Lelystad Airport en de opening daarvan, zou ik zeggen: maak haast met de echte borging van gezondheid, natuur, milieu en de basismensenrechten, zodat er weer ruimte ontstaat voor gezond wonen, voor natuur en voor echt groene bedrijvigheid, in plaats van steeds maar die megalomane groei van de luchtvaart.

Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u wel. We gaan verder met de heer Grinwis namens de ChristenUnie.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):
Voorzitter, dank. De antwoorden gisteren tijdens het mondelinge vragenuurtje van deze minister baarden de ChristenUniefractie zorgen. Kijk, als de aangenomen moties-Teunissen en -Ceder gewoon worden uitgevoerd, dan is er niets aan de hand als het besluit gelijktijdig met de afdoening van deze moties plaatsvindt, maar als het dubbeldemissionaire kabinet de Kameruitspraken in de wind slaat, dan wel. Dan is die gelijktijdigheid problematisch. Als het kabinet tendeert naar openstelling van Lelystad Airport van de burgerluchtvaart, zeg het dan gewoon, want dan kunnen wij daar als Kamer tijdig een stokje voor steken. De motie-Kröger is niet voor niets ingediend, ook mede namens mij. Ik krijg graag een reactie op deze stelling en deze vraag. Mijn advies is sowieso: laat dit nou over aan een volgend kabinet en ga je hier als dubbeldemissionair kabinet niet aan vertillen.

Maar dan nog een vraag. Stel — en daar ga ik van uit — dat de regering de motie-Ceder netjes uitvoert en Lelystad Airport een militaire luchthaven wordt, hoeveel zou het ministerie van Defensie dan moeten betalen aan staatsdeelneming Schiphol om eigenaar te worden? Wordt het een vergoeding van de sunken costs van circa 280 miljoen euro plus rente, dus zeg 300 à 400 miljoen, of wordt het veel meer? Deze vraag stel ik, omdat ik werkelijk bizarre bedragen hoor langskomen en hoor dat Schiphol het onderste uit de kan wil hebben. Het gaat om een staatsdeelneming waarin een relatie zit met de belastingbetaler, die hier dan ten laste van de belastingbetaler enorme bedragen voor gaat vragen. Dat moeten we niet willen. Ik hoor graag een geruststellende reactie van de minister. Ik hoor graag ook informatie over een compensatiepakket voor Flevoland. Wordt dat dan gelijk meegenomen in het besluit? Maar mijn advies is nogmaals: kom niet overhaast tot een besluit, maar laat dit over aan een volgend kabinet.

De heer **Peter de Groot** (VVD):
Ik vind het vrij bijzonder dat de heer Grinwis hierom vraagt op deze manier. Het gaat natuurlijk niet alleen over Schiphol; het gaat ook over de regio. De ChristenUnie en andere partijen in de Kamer hebben altijd hun mond vol over wat de regio wil en zeggen dat ze dat belangrijk vinden en daarnaar luisteren. Onder andere de provincie Flevoland en de gemeente Lelystad zeggen: doe alsjeblieft dat vliegveld open, ook voor groothandelsverkeer; wij wachten hier al jaren op. Zij zullen uiteindelijk ook komen met een schadeclaim. Het is dus niet alleen Schiphol, maar het zijn ook al die andere partijen die economische schade lijden. Voorzitter, ik vraag via u aan de heer Grinwis of hij dat beseft en hoe hij eigenlijk aankijkt tegen het feit dat we hier vanuit Den Haag nu de regio op dat punt in de steek laten.

De **voorzitter**:
De heer Grinwis, voor hopelijk een kort antwoord.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):
Ten eerste: de regio is groter dan Lelystad en Flevoland. Het gaat ook over Gelderland, over de Veluwe, over de Gelderse Vallei en over Noordwest-Veluwe. Dat weet de heer De Groot heel goed; hij woont daar. Die regio's hebben hier ook een belang bij en staan hier bepaald anders in. We hebben al die belangen te wegen. Ten tweede: ik vraag niet voor niks naar een compensatiepakket voor Flevoland. Ik besef namelijk heel goed dat we ingaan tegen de wens van Lelystad en van een deel van de provincie Flevoland, en dat daar dus een fatsoenlijk compensatiepakket voor nodig is. Ik wens dat we eens een keer een streep onder deze ellenlange discussie zetten. Ten derde: het lijkt me volstrekt logisch dat Lelystad Airport wordt aangewezen als louter een militaire luchthaven, of in ieder geval als dominant een militaire luchthaven, en niet wordt opengesteld voor burgerluchtvaart. Dat is in lijn met de Kamermoties die zijn aangenomen, en dus niet met de moties van de VVD die

niet zijn aangenomen. Als Defensie daar de verantwoordelijkheid en het eigenaarschap krijgt, moet ze niet de hoofdprijs hoeven te betalen aan Schiphol, maar alleen de sunken costs met een rentevergoeding. Dat is mijn verhaal. Het lijkt mij overigens zorgvuldiger dat dit dubbeldemissionaire kabinet, dat hier rust op 26 zetels, zich hier niet aan gaat vertillen, maar dat een nieuw kabinet daar zijn tanden in zet.

De **voorzitter**:
Een antwoord in drieën; dank u wel. We gaan verder met mevrouw Moinat van de PVV, Partij voor de Vrijheid.

Mevrouw **Moinat** (PVV):
Dank, voorzitter. Ik heb één motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat Lelystad Airport perspectief biedt om ruimte te creëren op Schiphol voor netwerk- en hubvluchten en daarnaast grote economische waarde heeft voor Flevoland en de regio's;

overwegende dat de aangepaste vliegroutes inmiddels gereed zijn en een natuurvergunning in voorbereiding is, waardoor alle voorwaarden voor een opening van de luchthaven binnen handbereik liggen;

van mening dat Nederland behoefte heeft aan extra capaciteit voor vakantie- en point-to-pointvluchten, dat deze vluchten juist thuishoren op Lelystad Airport en dat langdurige besluiteloosheid onacceptabel is;

verzoekt de regering om bij de besluitvorming over Lelystad Airport onverkort vast te houden aan openstelling voor burgerluchtvaart,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Moinat.

Zij krijgt nr. 1254 (31936).

Dank u wel. Dan gaan we over naar de laatste spreker van de zijde van de Kamer in dit tweeminutendebat, de heer Goudzwaard namens JA21.

De heer **Goudzwaard** (JA21):
Dank, voorzitter. Dit is een langslepend dossier. Mijn partij hoopt dat hier snel duidelijkheid over kan komen. Ik heb eerst een vraag aan de minister, namelijk: is de minister bereid om een risico te nemen met de weerbaarheid van Nederland, omdat wij dit hier in Den Haag nu ellenlang uitstellen en niet durven te beslissen over de passagiersvluchten in Nederland? Die vraag wil ik bij hem neerliggen.

Dan heb ik een motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat Defensie in het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie een voornemen heeft uitgesproken F-35-jachtvliegtuigen op Lelystad Airport te willen stationeren;

overwegende dat de juridische status van Lelystad Airport van belang is voor Defensie om volgende stappen te kunnen nemen in dit proces en dit afhangt van het besluit over commerciële luchtvaart;

van mening dat er nu keuzes moeten worden gemaakt om Defensie de ruimte te geven die ze nodig heeft voor de nationale en internationale veiligheid;

verzoekt de regering de besluiten over het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie en de mogelijke opening van Lelystad Airport gezamenlijk te nemen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Goudzwaard.

Zij krijgt nr. 1255 (31936).

Dank u wel, meneer Goudzwaard.

Ik schors tot 12.10 uur en dan gaan we de antwoorden van de minister en zijn reactie op de moties horen.

De vergadering wordt van 11.56 uur tot 12.10 uur geschorst.

De **voorzitter**:
Ik ga de vergadering heropenen. Ik maak u er even op attent dat ik één interruptie per motie toesta. Alleen door de eerste indiener en geen heel debat. Ik neem aan dat het onderwerp zich daartoe leent, maar daar moet u dan een apart debat voor aanvragen.

Ik geef het woord aan de minister.

Minister **Tieman**:
Dank u wel. Ik heb een paar inleidende woorden, maar ik zal het kort houden. Ik realiseer me dat er veel verschillende standpunten zijn ten aanzien van Lelystad Airport. Defensie wil nog dit jaar de knoop doorhakken over het NPRD, inclusief de mogelijkheid om jachtvliegtuigen te stationeren op Lelystad Airport. Dat gaat uit van een militair medegebruik van een civiele luchthaven. Daarvoor is het relevant of Lelystad Airport wel of niet opengaat voor het zogenoemde groothandelsverkeer. Het zijn twee losse besluiten, die hun eigen afweging verdienen. Tegelijkertijd gaat het om één luchthaven, één regio en één operatie. Opening

voor groothandelsverkeer kan dus niet helemaal los gezien worden van de stationering van die F-35's.

Dit is relevant, maar het is ook financieel relevant. De kosten van de verschillende scenario's lopen behoorlijk uiteen. Dat is ook relevant voor de formatie, die op dit moment gaande is. Het gaat nu om politieke besluitvorming in lijn met het hoofdlijnenakkoord. Vanzelfsprekend kan de luchthaven niet in gebruik genomen worden als er geen natuurvergunning is en als er geen geldig luchthavenbesluit is. Dit kost vanaf nu ook gewoon nog tijd. Vanzelfsprekend zal de stikstofproblematiek in voldoende mate moeten zijn opgelost, voordat er sprake kan zijn van ingebruikname.

Ik ken ook de zorgen over eventuele laagvliegroutes. De luchtverkeersleiding heeft aangegeven dat die opgelost kunnen worden ten aanzien van de nieuwe indeling. Ik hecht ook waarde aan een zorgvuldige besluitvorming.

Ik ga verder met de appreciatie.

De motie op stuk nr. 1252 verzoekt de regering geen besluiten te nemen over Lelystad Airport voor commerciële luchtvaart. Ontijdig: ik heb gewezen op de samenhang.

Mevrouw **Kröger** (GroenLinks-PvdA):
Gisteren in het vragenuurtje heeft de minister aangegeven dat hij voornemens is om binnen twee weken een besluit te nemen. Na dat besluit hebben wij geen debat meer. Ik constateer dat er nu drie moties zijn, waarin een brede Kamermeerderheid uitspreekt dat Lelystad Airport niet open moet, of dat er in ieder geval geen besluit genomen moet worden over de opening van Lelystad Airport door de dubbeldemissionaire minister. Hoezo zou deze motie ontijdig zijn? Is de minister gewoon van plan de wens van de Kamer uit te voeren, zoals hem betaamt als minister en zeker in dubbeldemissionaire staat?

Minister **Tieman**:
Mevrouw Kröger, we nemen uw woorden allemaal daarin mee. Ik ga nu eerst een discussie met de onderraad in. Als het daar doorgaat, komt het in de ministerraad. Wat dat betreft is er de mogelijkheid van zo'n besluit. Ik ga nu gewoon dat proces in. We nemen dit aspect helemaal mee in die weging.

De **voorzitter**:
U geeft het oordeel ontijdig. Ik kijk even naar mevrouw Kröger of ze haar motie wil aanhouden. Als dat niet het geval is, wordt het oordeel "ontraden".

Mevrouw **Kröger** (GroenLinks-PvdA):
Ik ga de motie zeker niet aanhouden, aangezien de minister zegt dat hij doorgaat met een proces, waarvan de Kamer zegt dat hij daar niet mee door moet gaan. Dat lijkt mij vrij problematisch.

De **voorzitter**:
Dan is het oordeel op de motie op stuk nr. 1252 "ontraden".

Minister **Tieman**:
De motie op stuk nr. 1253 van de VVD krijgt het oordeel ontijdig, maar het tweede deel van de motie, de consequenties, zal ik in beeld brengen. Ik ben voornemens de Kamer te informeren na afweging van het kabinet ten aanzien van de kosten.

De **voorzitter**:
Ik kijk even naar de heer De Groot. "Ontijdig" betekent ook hier: als u 'm wilt aanhouden … De heer De Groot wil 'm niet aanhouden, zie ik. Dat betekent dat ook de motie op stuk nr. 1253 ontraden wordt.

Minister **Tieman**:
De motie op stuk nr. 1254 van mevrouw Moinat van de PVV krijgt het oordeel ontijdig. Het kabinet maakt nu een integrale overweging en wil de ruimte hebben om alle voor- en nadelen te overwegen.

De **voorzitter**:
Dezelfde vraag aan mevrouw Moinat. Wilt u 'm aanhouden? Anders wordt het oordeel "ontraden". Nee, mevrouw Moinat houdt 'm niet aan. Ook de motie op stuk nr. 1254 krijgt dus het oordeel ontraden.

Minister **Tieman**:
De motie op stuk nr. 1255 van de heer Goudzwaard van JA21 krijgt het oordeel ontijdig. Het kabinet maakt nu een integrale overweging en wil graag ruimte hebben voor de balancering.

Voorzitter. Ik heb wat dat betreft nog wat vragen gekregen.

De **voorzitter**:
Gaat uw gang.

Minister **Tieman**:
Het lid Kostić sprak over de nauwe banden met de luchtvaartsector. Ik wil daar toch nog heel even op ingaan. Ik ben ook echt in overleg — vorige week nog — met de Maatschappelijke Raad Schiphol. Ik heb daar ook in geacteerd in mijn vorige rol en hoedanigheid. Ik probeer juist die balans veel beter te zoeken dan in het verleden gebeurde.

Ten aanzien van de natuurvergunning: die is onder de hoede van LVVN en is op 4 juni vernietigd door de rechter. Schiphol en het ministerie van LVVN zijn in beroep gegaan tegen die uitspraak. De staatssecretaris van LVVN is het bevoegd gezag rondom die milieuvergunningen.

Ook vroeg het lid Kostić hoe het kan dat de belangen van omwonenden onvoldoende worden gediend. Ik probeer juist met het hele departement de rechtsbescherming conform de gerechtelijke uitspraken verder in balans te brengen. Vandaar ook die Balanced Approach voor Schiphol, want daar heb ik het dan over, met uiteindelijk het doel van een 20%-reductie. Dat is waar we op inzetten.

Dat wilde ik nog even toelichten, voorzitter.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Daarmee kunnen we dit tweeminutendebat afronden.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**:
Ik schors tot 12.45 uur en dan hervatten we de vergadering met het plenaire debat over de kabinetsformatie.

De vergadering wordt van 12.16 uur tot 12.50 uur geschorst.